

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ (TOD) BASIN AÇIKLAMASI

ORMAN YANGINLARIYLA MÜCADELE KONUSUNDA YAPILMASI GEREKENLER

Orman Genel Müdürlüğü (OGM) kayıtlarına göre Türkiye’de; yıllık ortalama yanan alan miktarında ciddi bir azalma, buna karşılık yangın sayılarında ise büyük bir artış olmuştur. Bilindiği üzere orman yangınlarının değerlendirilmesinde yılda çıkan yangın sayıları çok daha önemlidir. Yangın sayılarının sürekli artış göstermesi iklim krizine paralel olarak yaşanan kuraklığın da etkisiyle büyük yangınların olabileceğinin göstergesidir. Nitekim son 10 yıl ortalamalarına göre yılda ortalama 2.631 adet orman yangınında, yılda ortalama 9.096 hektar ormanlık alan yanmışken, sadece 2020 yılında 3.399 adet orman yangınında 20.971 hektar ormanlık alan yangınlardan etkilenmiştir. Hem yangın sayısında hem de yanan alan miktarında görülen büyük artışın iklim kriziyle devam edeceği düşünülmektedir.

YIL ARALIĞI	YANGIN SAYISI (Adet)	YANAN ALAN (Ha)	YANGIN BAŞINA YANAN ALAN (Ha)
1937-2020	TOPLAM	114.941	1.711.973
	YILLIK ORTALAMA	1.384	20.626
2011-2020	TOPLAM	26.311	90.956
	YILLIK ORTALAMA	2.631	9.096
2020	TOPLAM	3.399	20.971

Son 10 yıllık, yıllık ortalama verilere göre;

Muğla (321), İzmir (276) ve Antalya (230) **adet** orman yangını ile yıllık ortalama en fazla yangın çıkan orman bölge müdürlükleri, İzmir (1.496), Kahramanmaraş (1.389) ve Antalya (862) **hektar** ile yıllık ortalama en fazla yanan alanın meydana geldiği orman bölge müdürlükleri olmuştur.

On yıllık (2011-2020) **yangınların çıkış nedenleri** değerlendirildiğinde;

Yangınların %31’inin ihmal ve dikkatsizlik, %6’sının kasıt, % 5’inin kaza, %47’sinin nedeni bilinmeyen yangınlar olmak üzere **%89’unun insan, %11’inin ise yıldırımdan** kaynaklı olduğu belirlenmiştir. Burada dikkat çeken husus ise; nedeni bilinmeyen yangınların 2010 ve 2011 yıllarında %31 seviyelerinde iken, giderek artarak son on yıl ortalamasının %47 seviyelerine ulaşmasıdır.

Derneğimiz; tüm ormancılık etkinliklerinde olduğu gibi toplumsal duyarlılığı artırmak, orman yangınlarının önlenmesi ya da toplumda ve ormanlarda oluşabilecek hasarın en aza indirilmesi amacıyla her türlü katkıyı sağlamak üzere, geçmişte olduğu gibi bugünde orman yangınları konusundaki değerlendirme, görüş ve önerilerini, değişik platformlarda kamuoyunun gündemine getirmektedir. Bu bağlamda;

- 1) Orman yangınıyla ilgili sorunlara ve çözüm yollarına gerçekçi olarak yaklaşan, sonuçları ölçmeye dayalı sürekli ve sürdürülebilir bir yangın eğitim sistemine ihtiyaç olduğu, eğitimlerin öncelikle yangınlarında mücadele eden ve karar verici seviyede bulunan idari ve teknik personele verilmesinin gerektiği,
- 2) Orman yangınlarıyla mücadele eden orman muhafaza memurları ve yangın işçilerinin eğitimi için hali hazırda Antalya’da bulunan “Uluslararası Ormancılık Eğitim Merkezi” kullanılmaktadır. Orman yangınlarıyla mücadelede uzman personel sıkıntısının

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

THE FORESTERS' ASSOCIATION OF TURKEY

Yeşili görmeyen gözler, renk zevkinden mahrumdur.

- yaşandığı bu dönemde sadece Antalya'daki bu eğitim merkezinin yetersiz kaldığı aşikârdır. Hizmete başlayamadan üniversiteye devredilen "Buca İşçi Eğitim Merkezinin" geri alınarak ivedilikle hizmete alınmasının gerektiği, özellikle yangına hassas Muğla, Çanakkale-Balıkesir, Adana-Mersin, Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlükleri başta olmak üzere "Yangın eğitim ve uygulama merkezlerinin" yaygınlaştırılmasının gerektiği,
- 3) Büyük yangın organizasyonunda görülen idari ve teknik hataların (kriz yönetimi, haberleşme, yangınla mücadele vb.) en aza indirilmesini sağlayacak sürekli eğitimin yanında, ilgili personel için ehliyet ve liyakat şartlarının uygulanması, takdir ve teşvik edilmesi gibi idari önlemlerin de dikkate alınması gerektiği,
  - 4) Orman yangınlarında oldukça aktif ve verimli olarak görev yapan orman muhafaza memuru sayısının her geçen gün azalması nedeniyle orman yangınları ile mücadele organizasyonunda sorunlar yaşandığından teşkilatın her geçen gün artan ara personel ihtiyacının ivedilikle giderilmesi gerektiği,
  - 5) Günümüzde yanan alanların en geç bir gün sonrasında bile yaklaşık büyüklüğünün belirlenmesi mümkün iken yanan alanın olduğundan daha küçük rapor edilmesi kamuoyunda mesleki güvenilirlik ve saygınlık erozyonu dışında, orman yangınlarıyla mücadele eden personelin kahramanca çalışmasına gölge düşürdüğü ve yapılan tüm bu çalışmaları itibarsızlaştırdığı,
  - 6) Yanan alanlarda yapılacak çalışmalarda, ağaçlandırmadan önce ormanlaştırmanın çok daha değerli ekolojik bir anlamı olduğu ve yanan alanların yeniden ormanlaştırılması için asıl yapılması gerekenin ekosistemin kendisini onarmasına fırsat tanımak olduğu,
  - 7) Hemen hemen her yangında yapılan hataların ve eksikliklerin, özellikle 50 hektardan büyük yangınlar için hazırlanacak değerlendirme raporlarında objektif olarak kayıt altına alınması gerektiği,
  - 8) 19.04.2018 Gün ve 7139 sayılı yasa ile değişen Orman Kanununun 69. maddesine göre "Orman sayılan alanlar dışındaki yangınlarda ormana sirayet etme riski bulunan kırsal alan yangınlarının söndürülmesine imkânlar ölçüsünde katkı sağlar." hükmü yer almaktadır. Orman yangınlarının çok büyük bir kısmının tarım alanlarından başladığı bilinmektedir. Orman teşkilatına ait yangın müdahale araçlarının çoğu kez kırsal alan yangınlarına müdahale ettiği, müdahale edilen kırsal alan yangınlarının sağlıklı olarak kayıt altına alınarak, özel bütçeden ödenek alınabilmesi için gerekli çalışmaların yapılması gerektiği,
  - 9) Özellikle son yıllarda orman teşkilatına ait yangınla mücadele araçlarının orman yangınları dışında, bina ve tesis yangınlarına da nerdeyse doğrudan müdahale ettikleri görülmektedir. Görevlilerin bu konuda sorumlu duruma düşmemeleri için, görev alanı tanımının açıkça belirtilmesi, personel için gerekli olan eğitim, kişisel koruyucu donanımlar vb. sağlanmak üzere buna cevaz verecek yasal düzenlemelerin ivedilikle yapılması gerektiği,
  - 10) Yangınların çıkmaması için alınan önlemler hem daha ekonomik, hem daha tehlikesiz, hem de sorunun doğrudan çözümünde daha etkili olduğu, yangın çıkma nedenlerinin çok büyük bir kısmının insan kaynaklı olması nedeniyle, belirlenen hedef kitleler için gerekli ve yeterli bir eğitim sistemi uygulamaya acilen geçirilmesi, çevre, doğa ve orman ile ilgili hususların T.C. Milli Eğitim Bakanlığının müfredatında yeterince yer alması gerektiğini,

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

THE FORESTERS' ASSOCIATION OF TURKEY

Yeşili görmeyen gözler, renk zevkından mahrumdur.

- 11) Orman yangınlarında asıl başarının; yakıt yükü, yanıcı madde yönetimi ve bunların planlanması ile sağlanacağı, ormanların bakımlı hale getirilmesi, ulaşım tesislerinin tamamlanması, denetimli yakma ve tarım orman arakesitinde yöreye uygun gerekli önlemlerin alınması zorunlu olduğu, yangına hassas yörelerin fonksiyonel amenajman planlamasında yangınların özellikle dikkate alınması ve yangın çıkma olasılığının fazla olduğu alanlarda yangına dirençli ormanlar oluşturma, halkın bu konudaki katılımı gibi etkin ve yaygın önlemlerin acilen uygulamaya konulması gerektiği,
- 12) Orman Yangınlarının Önlenmesi ve Söndürülmesinde Görevlilerin Görecekları İşler Hakkındaki Yönetmelik, 285 sayılı Tebliğ (Orman Yangınlarının Önlenmesi ve Söndürülmesinde Uygulama Esasları) vb. orman yangınlarıyla ilgili yürürlükteki mevzuatın hemen her maddesi değişikliğe uğramış olup ivedilikle yeniden düzenlenmesi gerektiği,
- 13) “Orman Yangınları Gönüllülüğü” ile ilgili mevzuatın acilen değiştirilerek ve geliştirilerek toplumsal duyarlılığı artırmak, orman yangınlarının önlenmesinde katılımı yaygınlaştırmak amacıyla gönüllülerin yangına müdahaleden çok eğitim, kontrol, lojistik, destek hizmetlerinde çalışmalarının daha uygun olacağı, yangın sayılarını en aza indirmek hedefi ile gönüllülerce çevre halkının eğitilmesi, gerekli alanların denetlenmesi, katılımın sağlanması konularında destek olmalarının hedef alınması gerektiği,,
- 14) Ormanlarına sahiplenmiş kitlelerin ekosisteme, dolayısı ile orman yangınlarına yaklaşımı farklı olacağı, bu nedenle çevre halkın klasik olarak yangınla mücadele eğitim önceliğinden çok, katılımcı bir yaklaşımla çevre bilincinin ve sahiplenmeleri konusunda bilgilendirilmeleri gerekliliği,
- 15) Yangın yöneticileri, yörede yaşayan insanlar, yangın gözetleme kulesi, iş makinesi ve yangın müdahale araçlarında görevli yangın işçileri ile birlikte gönüllüler ayrı ayrı olmak üzere orman yangınları ile ilgili el kitapçığı hazırlanması,
- 16) Her yıl il bazında alınan yangınla mücadele komisyon kararlarının, bir yasak savma hüviyetinden çıkarılarak, yörelere özgü önlem ve işbirliği çalışmaları ile uygulanabilir ve yararlanılabilir kararlar alınması gerektiği,
- 17) Korunan alanlar ile insan hareketlerinin yoğun olduğu alanlar gibi özel alanlar için ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte koruma önlemlerinin, kaçış yollarının, sığınma alanlarının vb. tespit edilip, yapılması gereken iş ve işlemlerin belirlenmesi için ivedilikle “Tahliye Planlarının” hazırlanması gerekliliği,
- 18) Yangınların sıkça yaşandığı köyler için uygulanabilir ve sürdürülebilir özel bir “Yangın Eylem Planının” hazırlanmasının gerekliliği,
- 19) Yangınla mücadele personelinin (ilk müdahale, arazöz, yangın gözetleme kulesi görevlileri vb.) fiili çalışma usul ve esaslarının, yürürlükteki İş Kanununa uyum sağlamada sorunlar yaşanması nedeni ile İş Kanununda yapılacak düzenlemeler ile orman yangınları personelinin fiili çalışmalarının İş Kanunu ile uyumlu hale getirilmesi, sosyal haklarının korunması, mesleki barışın sağlanması ve insanca çalışma ortamı yaratılması gerektiği,
- 20) Orman çalışanlarının başarılı uygulamalar ve canları pahasına ormanları koruma sevdası her tür takdirin üstünde olduğu ancak iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı gereği

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

THE FORESTERS' ASSOCIATION OF TURKEY

Yeşili görmeyen gözler, renk zevkından mahrumdur.

orman yangınları gibi son derece tehlikeli bir iş kolunda yangınla mücadele personelinin kişisel koruyucu donanımlarını gereği gibi kullanmadığı, denetimlerin yeterli yapılmadığı, bu nedenle yangın şehitlerinin artmasından endişe duyulduğu,

- 21) Kariyer ve liyakat esasında yapılmayan atamaların, yangınla mücadelede görevli personelin üzerinde olumsuz etkiler yarattığı, mutsuz, umutsuz ve kırgın olduğu, hemen her alanda motivasyon ve enerji kaybı yaşandığı,
- 22) Bilgi birikimi, deneyim ve uzmanlık esasında yapılmayan atamaların, diğer bazı ormancılık sektörlerinde olduğu gibi orman yangınları konusunda da kurumsal hafızanın kaybolmasına sebebiyet vereceği,

hususlarını Ormancılık Meslek Kamuoyu ile paylaşmak istedik. Geçmiş yıllarda görülen mevzuat eksikliklerinin giderilmesi ve uygulama hatalarının 2021 yılında da tekrarlanmaması orman yangınlarıyla mücadelede büyük önem arz etmektedir.

Alınacak önlemler, yapılacak iş ve işlemler için gecikilen her an yaraların sarılmasını daha da zorlaştıracaktır. Küresel iklim değişikliği ve bunun en hissedilir olan etkilerinden küresel ısınma ile sonuçları bu süreçte orman ve çevre kavramlarına yeni bir anlam ve değer katmıştır. Orman ve diğer açık alan yangınları konusundaki politikalar, stratejiler, alınacak önlemler, yapılacak çalışmalar konusunda orta ve uzun vadede yeni bir yaklaşıma, yeni bir yapılanmaya, yeni bir planlamaya gereksinim vardır.

Bu konuda, uygulanabilir ve sürdürülebilir strateji, politika ve kararların belirlenebilmesi için; Orman Genel Müdürlüğü koordinatörlüğünde, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, mesleki örgütler, orman fakülteleri ve akademisyenler, uzmanlar vb. kamunun temsil yeteneğindeki hemen her kesiminin katılımı ile için acilen toplumsal bir uzlaşa sağlayacak genel kapsamlı bir toplantı/çalıştay yapılması da uygun olacaktır. Herkesçe bilinen, her kesim tarafından ifade edilen ancak hiçbir şekilde değerlendirilmeyen ve tartışmaya açılmayan böylesine önemli bir sorun ancak çok sesli, katılımcı bir yaklaşımla çözüme ulaşacaktır.

Türkiye Ormancılar Derneği olarak her orman yangınından dersler çıkarılması gerektiğini ve yangınla mücadelenin söndürülen her yangından sonra başladığını düşünüyoruz. Üzerimize düşen kamusal denetimi yapmaya, orman yangınları dâhil her türlü ormancılık konusunda kamuoyunu bilgilendirmeye devam edeceğimizi, ormanlarımızın korunması ve geliştirilmesi konusunda Orman Genel Müdürlüğü ile kurumsal iş birliğine hazır olduğumuzu,

KAMUOYUNA SAYGIYLA DUYURURUZ. 07.06.2021

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ